

Svenska Dagbladet

”Vårdkrisen är politiskt skapad”

Foto: Magnus Lejhall/TT

Det torde vara unikt i Sveriges historia att politiker, medvetna om riskerna, drar in 70 kronor från varje hundralapp från läkarlöner och lokaler i specialistkliniker. Det skriver företrädare för Mandometerklinikerna i en slutreplik.

Publicerad 10:48

SLUTREPLIK | ÄTSTÖRNINGAR

Det här är en argumenterande text med syfte att påverka. Åsikterna som uttrycks är skribentens egna.

Många oroliga patienter och anhöriga har de senaste veckorna påpekat att de inte har råd att betala för ätstörningsvården själva. Men detta blir effekten när välfärden nu tudelas för patienter i landets huvudstadsregion. När vi i en debattartikel ([24/6](#)) varnade för denna sjukvårdspolitik, och påpekade att den strider mot gängse S-retorik, svarar tre rödgröna ansvariga politiker ([30/6](#)) att ”kritiken är osaklig”.

Ett bevis på denna osaklighet påstås vara att de själva inte säger sig ha stoppat en viktig vetenskaplig jämförande RCT-studie mellan olika behandlingsmetoder inom svensk ätstörningsvård. Men till exakt detta ledde ett rödgrönt beslut på psykiatriutskottet den 19 april 2023 i Region Stockholm som berörde nationellt högspecialiserad vård (NHV). En av de tre rödgröna politikerna som skrivit repliken till oss satt dessutom själv som ordförande på detta möte.

I repliken påstås likaså felaktigt att Mandometerklinikernas behandling inte är evidensbaserad. Politikerna verkar därmed ta avstånd från den fria forskning på Karolinska Institutet som visar att 75 procent av patienterna blir friska på Mandometerklinikerna, men bemöter inte med ett ord regionens egna redovisade siffror som visar att enbart 23 procent av patienterna blir diagnosfria i den offentliga ätstörningsvården. Anklagelserna om felaktiga utbetalningar till Mandometerklinikernas specialistvård bygger vidare på antagandet att alla tidigare politiska majoriteter begått fel i 27 år, och endast de senaste två årens nyordning avseende avtalsstolkning är rätt. Denna tolkning av vårdavtalet ska nu avgöras i domstol.

Enligt Region Stockholms egen argumentation i denna domstol, senast upprepade den 27 maj, fortsätter betalningen för Mandometerklinikernas behandling ”för att inte riskera att patienterna står utan vård”. Trots denna utfästelse beslutade regionstyret plötsligt mindre än en månad senare, att från och med den 24 juni skulle hela 70 procent av resurserna dras in som är avsatta för vårdpersonalens löner och till sjukhuslokaler. Detta förbigår de rödgröna politikerna med tystnad i sin replik.

Att avbryta betalningen för vården är inte bara ett avtalsbrott, utan vad värre är så blir specialistvården för 1 765 ätstörningspatienter härmed akut nedläggningshotad. Detta är bakgrunden till den svåra vårdkris som just nu utspelas i landets näst största politiska parlament, styrd av denna rödgröna sjukvårdskoalition. Här bor en fjärdedel av de svenska medborgarna. Detta kan därför knappast betraktas som en ”lokal” sjukvårdskris. I synnerhet när dessa patienter, många svårt sjuka, de flesta unga flickor, kommer från 19 av Sveriges 21 regioner.

Lyckligtvis har den politiska oppositionen kallat till ett extrainsatt politiskt sjukvårdssammanträde den 17 juli för att granska denna ansvarslösa politiskt skapade kris: vart ska alla patienterna ta vägen? Hur kunde beslutet att dra in sjukvårdsresurserna fattas när konsekvenserna var djupt kända och påföljden till och med formulerad inför domstol?

Den senaste veckan har vi sett hur drabbade patienter, läkare och anhöriga protesterar i media och på sociala plattformar. Patienterna Emma och Erica skriver att ”vi känner stor rädsla över vad som ska hända med oss som patienter om dessa kliniker tvingas stänga. [Region Stockholm](#) vill att alla patienter ska remitteras till Stockholms offentliga psykiatri. [...] Vi är emot att de tar bort möjligheten för oss som individer att välja vad som passar oss”. En anhörigförening skriver till de rödgröna politikerna: ”Ni vet att det är lång kö. Ni vet att dödligheten bland ätstörningsdrabbade är anmärkningsvärt hög. Ni vet att de som drabbas hårdast är barn och unga. Ändå har ni nu satt i gång en av de allvarligaste vårdkriserna i vår historia”. Denna politiskt skapade vårdkris i Region Stockholm förefaller drivas av ideologisk övertygelse. Vi är också mycket väl medvetna om att hundratals andra privata sjukvårdsenheter därför stängs av samma regionstyre. Men det torde ändå vara unikt i Sveriges historia att politiker, medvetna om påföljden och riskerna, drar in 70 kronor från varje hundralapp från läkarlöner och lokaler i specialistkliniker.

Som om inte detta vore illa nog så blir det politiska ansvaret för patienterna stort även på sikt. Ätstörningspatienter ska tvingas till den offentliga vård där bara en femtedel blir bättre, men knappast friska. Ätstörningspatienter ska drivas till behandling i öppenpsykiatri tillsammans med andra psykiatriska diagnoser, patienterna lär av varandra och blir sjukare. Detta i en patientgrupp som Mandometerklinikerna har behandlat från sjukdom till friskrivningar genom dedikerad specialistvård utförd i samverkan med landets regioner i över 30 år oavsett tidigare politiska majoriteter.

Stefan Stern

före detta biträdande partisekreterare och statssekreterare (S), ordförande för Mandometerklinikerna

Per Södersten

professor emeritus i neuroendokrinologisk beteendeforskning, KI, grundare Mandometerklinikerna

Cecilia Bergh

medicine doktor, grundare Mandometerklinikerna

Vill du debattera? [Klicka här för mer info.](#)